

การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับบิดาและมารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดอุบลราชธานีและปัจจัยทางครอบครัวที่เกี่ยวข้อง

พันตรี เกิดโชค พ.บ. ว.ว.จิตเวชศาสตร์เด็กและวัยรุ่น^{1*}

จุฑาพร แต่มักดี²

โชติมันต์ ชินวารักษ์ พ.บ. ว.ว.จิตเวชศาสตร์¹

¹ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

² นิสิตหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

* ผู้ติดต่อ, อีเมล: pantri@nmu.ac.th

Vajira Med J. 2022; 66(4): 245-56

<http://dx.doi.org/10.14456/vmj.2022.25>

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดอุบลราชธานี กับบิดาและมารดา และหาปัจจัยทางครอบครัวที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย: การวิจัยเชิงพรรณนา ศึกษา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง เก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่ง ในอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียนและของครอบครัว แบบสอบถามข้อมูลความสัมพันธ์ในครอบครัว และแบบวัดการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในรูปของค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และใช้สถิติ chi-square test และ logistic regression analysis ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับความสัมพันธ์ของนักเรียนและบิดามารดา

ผลการวิจัย: นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 733 ราย เป็นเพศหญิงร้อยละ 63.4 มีความสัมพันธ์แบบสนิทสนมกันดีสามารถพูดคุยปรึกษาได้กับมารดา ร้อยละ 88.4 มีความสัมพันธ์แบบสนิทสนมกันดีสามารถพูดคุยปรึกษาได้กับบิดาร้อยละ 66.4 เวลาทุกซัใจเลือกปรึกษาบิดาหรือมารดามากที่สุดร้อยละ 52.0 ปรึกษาเพื่อนร้อยละ 35.7 สถานะความสัมพันธ์ของบิดาและมารดา ส่วนใหญ่อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 82.8 พบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสนิทสนมระหว่างนักเรียนกับมารดาและบิดา คือ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวด้านการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสาร ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา และความสัมพันธ์ระหว่างคู่บิดามารดา

สรุป: นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์สนิทสนมกับมารดาและบิดา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์สนิทสนม ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวด้านการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสาร ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ สถานภาพสมรส และความสัมพันธ์ระหว่างคู่บิดามารดา

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วัยรุ่น ครอบครัว การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว

Parent-Adolescent Relationship Patterns of Junior High School in Ubonratchathani Province and Its Association with Family Factors

Pantri Kirdchok MD^{1*}

Juthaporn Taepakdee²

Chotiman Chinvararak MD¹

¹ Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Vajira Hospital, Navamindradhiraj University, Bangkok, Thailand

² Student of Master of Science (M.Sc.) Program in Mental Health, Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

* Corresponding author, e-mail address: pantri@nmu.ac.th

Vajira Med J. 2022; 66(4): 245-56

<http://dx.doi.org/10.14456/vmj.2022.25>

Abstract

Objective: To study parent-adolescent relationship patterns of junior high school students in Ubonratchathani Province and its association with family factors.

Methods: A cross-sectional descriptive study was conducted on students in a public junior high school in Ubon Ratchathani Province in 2018. Self-reported questionnaires consisted of demographic data of students and their parents, questionnaire about intrafamilial relationships and the Chulalongkorn Family Inventory. Descriptive statistics were presented as frequency, percent and mean. The chi-square test and logistic regression analysis were used to find the associated factors of a parent-child relationship.

Results: There were 733 junior high school student participants; 63.4% were female. Eighty-eight percent reported a closed relationship with their mother, while 66.4% reported a closed relationship with their father. Fifty-two percent of students choose to consult with their parents, and 35.7% choose to consult with friends. The majority (82.8%) of parental marital status were married. Associated factors of closed relationships were 3 domains of family functions: problem-solving, communication and affective responsiveness, parental relationship, and parental marital status.

Conclusion: Most junior high school students had a closed relationship with their mother and father. The associated factors of this closed relationship were family function on problem-solving, communication and affective responsiveness, parents' marital relationship and parental marital status.

Keywords: relationship, junior high school student, adolescent, family, family function

บทนำ

ครอบครัวมีบทบาทอย่างมากต่อพัฒนาการและพฤติกรรมของเด็กและวัยรุ่น พัฒนาการที่ปกติจะเกิดขึ้นได้ผ่านความสัมพันธ์ที่ีระหว่างผู้ปกครองและบุตร การอบรมเลี้ยงดู และการปฏิบัติหน้าที่ที่ีของครอบครัว¹⁻² ความสัมพันธ์ที่ีมีรากฐานมาจากความผูกพันที่มั่นคงตั้งแต่วัยทารกและได้รับการพัฒนาต่อเนื่องจนวัยผู้ใหญ่จากทั้งบิดาและมารดา

รูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรนี้มีการเปลี่ยนแปลงตามวัย และเปลี่ยนแปลงอย่างมากในวัยรุ่น³ กล่าวคือ พบความสัมพันธ์แบบขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นกับทั้งบิดาและมารดาที่มากขึ้น ความขัดแย้งนี้มักเริ่มตั้งแต่วัยรุ่นตอนต้นและลดลงในวัยรุ่นตอนปลายและวัยผู้ใหญ่³⁻⁴ นอกจากนี้ยังพบว่าวัยรุ่นมักใช้เวลากับบิดามารดาน้อยลง⁵ และมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับครอบครัวน้อยลงด้วย⁶ การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์โดยธรรมชาตินี้ เกิดจากความต้องการในการเป็นตัวของตัวเองของวัยรุ่น³ พัฒนาการทางความคิดที่ทำให้เกิดการตั้งคำถามต่อสิ่งที่เคยรู้ ทำลายความคิดของผู้ใหญ่ และการเปลี่ยนแปลงทางฮอร์โมนร่วมกับสมองส่วนอารมณ์ที่มักทำให้วัยรุ่นอารมณ์ขึ้นลงและหุนหันพลันแล่น

แม้ภาพที่ีสังคมคุ้นชินและงานวิจัยบางส่วนจะพบว่าความสัมพันธ์ของวัยรุ่นกับผู้ปกครองมักขัดแย้งและพูดคุยสื่อสารกันน้อยลง แต่ก็ยังมีรายงานว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่มองว่าตนเองสนิทกับบิดามารดาอยู่ อย่างไรก็ตามพบว่าความใกล้ชิดสนิทสนม (closeness) มีความแตกต่างกัน ระหว่างมารดากับบุตรกับระหว่างบิดากับบุตร⁷ และสัมพันธ์กับความสัมพันธ์ตั้งแต่วัยเด็ก เพศ⁸ รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว⁴ และความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดาเอง³ เป็นต้น

ในขณะที่ความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นกับผู้ปกครองนำไปสู่ปัญหาทั้งทางพฤติกรรมและอารมณ์⁹⁻¹⁰ ความใกล้ชิดสนิทสนม และความสามารถในเปิดเผยและปรึกษาเรื่องของวัยรุ่นเองมักนำไปสู่การติดตามพฤติกรรมอย่างเหมาะสม ซึ่งสัมพันธ์กับการลดลงของปัญหาพฤติกรรมเกเร ปัญหาการใช้ยาเสพติด และปัญหาทางอารมณ์¹¹⁻¹³ ความใกล้ชิดสนิทสนมกับบิดามารดา นี้ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากในวัยรุ่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่มีอายุ

ระหว่าง 13-15 ปี ซึ่งจัดอยู่ในพัฒนาการช่วงวัยรุ่น มักมีการเปลี่ยนแปลงสังคมเพื่อน กิจกรรม และโรงเรียนที่ีต่างจากชั้นประถมศึกษา และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเทศไทยยังมิมีการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กับบิดามารดา และปัจจัยทางครอบครัวที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดอุบลราชธานี กับบิดาและมารดา และหาปัจจัยทางครอบครัวที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำความเข้าใจและส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ีต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง (cross-sectional descriptive study)

มีเกณฑ์คัดเลือกเข้า คือ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนรัฐบาลขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง ในอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และสามารถเข้าใจภาษาไทยได้ เกณฑ์การคัดออก คือ เป็นนักเรียนในหอพัก การศึกษาพิเศษ

คำนวณตัวอย่างจากสูตรของ Yamane $n = \frac{N}{1+Ne^2}$ กำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อน 0.05 ค่า N เท่ากับประชากรทั้งหมดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีการศึกษา 2561 ทั้งสามชั้นปี 1872 คน สারণความผิดพลาดจากการเก็บข้อมูลร้อยละ 10 ได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมดจากนักเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมการศึกษาจำนวน 733 คน ดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2561 ถึงมกราคม พ.ศ. 2562 หลังผ่านการพิจารณาด้านจริยธรรมจากคณะกรรมการวิจัยและจริยธรรมการวิจัยของคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย IRB หมายเลขที่ 497/61

ผู้เข้าร่วมวิจัยและผู้ปกครองทุกราย ได้ทราบวัตถุประสงค์ของการศึกษาและลงชื่อยินยอมเข้าร่วมการศึกษา ผู้เข้าร่วมวิจัยตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป 2) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครอบครัว 3) แบบสอบถามข้อมูลความสัมพันธ์ในครอบครัว 4) แบบวัดการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้น คะแนนเฉลี่ยสะสม จำนวนพี่น้อง ลำดับบุตร

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครอบครัว ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง ประกอบด้วย อายุของบิดาและมารดา การศึกษาของบิดาและมารดา สถานภาพการสมรสของบิดาและมารดา

แบบสอบถามข้อมูลความสัมพันธ์ในครอบครัว ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามกับบิดา ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามกับมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดา และบุคคลที่เลือกปรึกษาเมื่อทุกข์ใจ สองหัวข้อแรกเป็นข้อคำถาม 4 ตัวเลือก ประกอบด้วย 1) สัมพันธ์แบบสนิทสนมกันดีสามารถพูดคุยปรึกษาได้ 2) พุดคุยกันได้แต่ไม่สนิทสนม 3) ไม่ดี แต่ไม่ถึงกับทอดทิ้งหรือไม่เอาใจใส่ และ 4) ทอดทิ้ง ไม่เอาใจใส่ หรือลงโทษรุนแรง และสองหัวข้อหลังเป็นข้อคำถาม 5 ตัวเลือก

แบบสอบถามประเมินการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว Chulalongkorn Family Inventory ได้รับการพัฒนาโดยศาสตราจารย์แพทย์หญิงอุมาพร ตรังคสมบัติ¹ ดัดแปลงตามแบบสอบถาม Family Assessment Device ของ McMaster^{1,14} ประกอบไปด้วยข้อคำถาม 36 ข้อ แบ่งการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวเป็น 6 ด้าน ได้แก่ การแก้ปัญหา การสื่อสาร บทบาทของครอบครัว การตอบสนองทางอารมณ์ ความผูกพันทางอารมณ์ และการควบคุมพฤติกรรม มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.88 มีคำตอบให้เลือก 4 ลักษณะ คือ ตรงที่สุด ตรงปานกลาง ตรงเล็กน้อย และไม่ตรงเลย แผลผลแต่ละด้าน และการปฏิบัติหน้าที่โดยรวมเป็นระดับการปฏิบัติหน้าที่ 4 ระดับ ได้แก่ ไม่ดี ดีเล็กน้อย ดีพอควร และดีมาก

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้โปรแกรม Stata version 14.1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล เพศ ระดับชั้น คะแนนเฉลี่ยสะสม จำนวนพี่น้อง ลำดับบุตร อายุของบิดาและมารดา การศึกษาของบิดาและมารดา สถานภาพการสมรส ความสัมพันธ์ และระดับการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพัทธ์ระหว่างนักเรียนและบิดาและมารดา โดยใช้สถิติ Chi-square test และวิเคราะห์ปัจจัยทำนายความสัมพันธ์

ที่สนิทสนม โดยใช้สถิติ logistic regression กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่น้อยกว่า 0.05

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 733 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 465 คน (ร้อยละ 63.4) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 330 คน (ร้อยละ 45.0) เกรตเฉลี่ยมากกว่าและเท่ากับ 3.5 จำนวน 480 คน (ร้อยละ 65.5) ส่วนใหญ่มีพี่น้องจำนวน 2 คน (ร้อยละ 39.6) และเป็นบุตรลำดับที่หนึ่งจำนวน 392 คน (ร้อยละ 53.5)

ข้อมูลทั่วไปของบิดาและมารดา อายุเฉลี่ยของบิดาเท่ากับ 47.96 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5.4) จัดอยู่ในกลุ่มอายุระหว่าง 41-50 ปี เท่ากับร้อยละ 67.5 อายุเฉลี่ยของมารดาเท่ากับ 45.30 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.8) จัดอยู่ในกลุ่มอายุระหว่าง 41-50 เท่ากับร้อยละ 70.8 บิดาและมารดาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เท่ากับร้อยละ 48.4 และ 53.5 ตามลำดับ สถานะความสัมพันธ์ของบิดาและมารดา ส่วนใหญ่อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 82.8 และหย่าร้างหรือแยกทางร้อยละ 7.8 (ตารางที่ 1)

ความสัมพันธ์ในครอบครัว พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาต้นมีความสัมพันธ์แบบสนิทสนมกันดีสามารถพูดคุยปรึกษาได้กับมารดา ร้อยละ 88.4 ในขณะที่สนิทสนมกันดีสามารถพูดคุยปรึกษาได้กับบิดา ร้อยละ 66.4 ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดาเข้ากันได้ดี ร้อยละ 52.0 และทะเลาะกันบางครั้ง ร้อยละ 42.8 พบว่าเวลาทุกชั่วโมงนักเรียนมักเลือกปรึกษาบิดาหรือมารดามากที่สุด เท่ากับร้อยละ 52.0 ตามด้วยปรึกษาเพื่อน พี่น้อง ญาติ และคุณครูตามลำดับ (ตารางที่ 2)

การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว พบว่าการปฏิบัติหน้าที่โดยรวม มีค่าเฉลี่ยคะแนนที่ 3.12 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.35) จัดอยู่ในระดับดีพอควร เมื่อพิจารณาปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวที่จัดอยู่ในระดับไม่ดีหรือดีเพียงเล็กน้อย แยกรายด้าน ความชุกของการปฏิบัติหน้าที่ไม่ดีหรือดีเล็กน้อยเรียงตามลำดับ คือ ด้านการควบคุมพฤติกรรม ร้อยละ 43.0 ด้านการสื่อสาร ร้อยละ 18.4 ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ และด้านความผูกพันทางอารมณ์เท่ากันที่ ร้อยละ 17.5 ด้านการแก้ปัญหา ร้อยละ 9.1 และด้านบทบาทร้อยละ 4.0

ตารางที่ 1:

ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนและครอบครัว (n = 733)

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (คน)		ร้อยละ	
ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน					
เพศ	ชาย	268		36.6	
	หญิง	465		63.4	
ชั้นเรียน	ม.1	204		27.8	
	ม.2	199		27.2	
	ม.3	330		45.0	
เกรดเฉลี่ยสะสม	2.00-2.49	3		0.4	
	2.50-2.99	41		5.6	
	3.00-3.49	209		28.5	
	3.50-4.00	480		65.5	
สถานะความสัมพันธ์ของบิดามารดา					
	อยู่ด้วยกัน	608		82.8	
	ไม่ได้อยู่ด้วยกัน แยกกันอยู่ด้วยความจำเป็น	45		6.1	
	หย่าร้าง / แยกทาง	57		7.8	
	บิดาหรือมารดาเสียชีวิต	23		3.1	
ข้อมูลทั่วไปของบิดาและมารดา		บิดา		มารดา	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)	<40	45	6.1	119	16.2
	41-50	495	67.5	519	70.8
	51-60	176	24.0	94	12.8
	>60	17	2.3	1	0.1
การศึกษา	ประถมศึกษา	21	2.9	24	3.3
	มัธยมศึกษาตอนต้น	24	3.3	17	2.3
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	94	12.8	74	10.1
	อนุปริญญา หรือเทียบเท่า ปวส.	60	8.2	63	8.6
	ปริญญาตรี	358	48.8	391	53.3
	สูงกว่าปริญญาตรี	176	24.0	164	22.4

ตารางที่ 2:

ความสัมพันธ์ในครอบครัว (n = 733)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบิดา		
สนิทสนมกันดีสามารถพูดคุยปรึกษาได้	487	66.4
พูดคุยกันได้แต่ไม่สนิทสนม	227	31.0
ไม่ดี แต่ไม่ถึงกับทอดทิ้งหรือไม่เอาใจใส่	18	2.5
ทอดทิ้ง ไม่เอาใจใส่ หรือลงโทษรุนแรง	2	0.3
ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับมารดา		
สนิทสนมกันดีสามารถพูดคุยปรึกษาได้	648	88.4
พูดคุยกันได้แต่ไม่สนิทสนม	77	10.5
ไม่ดี แต่ไม่ถึงกับทอดทิ้งหรือไม่เอาใจใส่	6	0.8
ทอดทิ้ง ไม่เอาใจใส่ หรือลงโทษรุนแรง	2	0.3
ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดา		
เข้ากันได้ดี	381	52.0
ทะเลาะกันบ้างบางครั้ง	314	42.8
ทะเลาะกันเป็นประจำ แต่ไม่ทุบตีกัน	32	4.4
ทะเลาะ และทุบตีกันเป็นบางครั้ง	6	0.8
ทะเลาะและทุบตีกันเป็นประจำ	0	0
เวลาทุกขใจนักเรียนมักปรึกษา		
บิดา - มารดา	381	52.0
พี่ - น้อง	71	9.7
ญาติ	14	1.9
เพื่อน	262	35.7
คุณครู	5	0.7

จากการวิเคราะห์ chi square ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสัมพันธภาพสนิทสนมระหว่างนักเรียนกับทั้งบิดาและมารดาได้แก่ สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความสัมพันธ์ระหว่างคู่มารดา และการปฏิบัติหน้าที่ครอบครัวทุกด้าน ยกเว้นการควบคุมพฤติกรรม ในขณะที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ ชั้นปีที่ศึกษา อายุบิดา อายุมารดา การศึกษาของบิดา และการศึกษาของมารดา กับความสัมพันธ์แบบสนิทสนมระหว่างนักเรียนกับบิดาและมารดา (ตารางที่ 3 และ 4)

จากการวิเคราะห์ logistic regression นำตัวแปรการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว สถานภาพสมรส และความสัมพันธ์ระหว่าง

บิดาและมารดามาวิเคราะห์ พบว่าปัจจัยที่ทำนายความสัมพันธ์ที่สนิทสนมระหว่างนักเรียนและบิดา ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวในระดับดีพอควรถึงดีมาก 3 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านการแก้ปัญหา ($OR_{Adj} = 2.02$) ด้านการสื่อสาร ($OR_{Adj} = 1.84$) ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ ($OR_{Adj} = 2.08$) และความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดาที่เข้ากันได้ดี ($OR_{Adj} = 2.15$) และพบว่าปัจจัยที่ทำนายความสัมพันธ์ที่สนิทสนมระหว่างนักเรียนและมารดา ได้แก่ ปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวในระดับดีพอควรถึงดีมากด้านการแก้ปัญหา ($OR_{Adj} = 2.59$) และด้านการตอบสนองทางอารมณ์ ($OR_{Adj} = 2.66$) (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 3:

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและบิดา

ปัจจัย	ความสัมพันธ์กับบิดา				χ^2	p-value
	สนิทสนม (n = 487)		ไม่สนิทสนม (n = 246)			
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เพศของนักเรียน						
ชาย	188	38.6	80	32.5	2.61	0.11
หญิง	299	61.4	166	67.5		
การปฏิบัติหน้าที่ครอบครัว ด้านการแก้ปัญหา						
ไม่ดี - ตีเล็กน้อย	23	4.7	44	17.9	34.10	< 0.01**
ดีพอควร - ดีมาก	464	95.3	202	82.1		
การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว ด้านการสื่อสาร						
ไม่ดี - ตีเล็กน้อย	63	12.9	72	29.2	8.50	< 0.01**
ดีพอควร - ดีมาก	424	87.1	174	70.7		
การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว ด้านบทบาท						
ไม่ดี - ตีเล็กน้อย	12	2.5	17	6.9	8.50	< 0.01**
ดีพอควร - ดีมาก	475	97.5	229	93.1		
การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว ด้านการตอบสนองทางอารมณ์						
ไม่ดี - ตีเล็กน้อย	53	10.9	75	30.5	43.58	< 0.01**
ดีพอควร - ดีมาก	434	89.1	171	69.5		
การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว ด้านความผูกพันทางอารมณ์						
ไม่ดี - ตีเล็กน้อย	63	12.9	65	26.4	20.63	< 0.01**
ดีพอควร - ดีมาก	424	87.1	181	73.6		
สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา						
อยู่ด้วยกัน	423	86.9	185	75.2	25.46	< 0.01**
แยกกันอยู่ด้วยความจำเป็น	25	5.1	20	8.1		
หย่าร้าง / แยกทาง	22	4.5	35	14.2		
พ่อหรือแม่เสียชีวิต	17	3.5	6	2.4		
ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดา						
เข้ากันได้ดี	293	60.2	88	35.8	38.96	< 0.01**
ทะเลาะกัน (ทุกระดับ)	194	39.8	158	64.2		

*p<0.05, **p<0.01

ตารางที่ 4:

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมารดา

ปัจจัย	ความสัมพันธ์กับมารดา				χ^2	p-value
	สนิทสนม (n = 648)		ไม่สนิทสนม (n = 85)			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
เพศ						
ชาย	232	35.8	36	42.4	1.39	0.24
หญิง	416	64.2	49	57.7		
การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว ด้านการแก้ปัญหา						
ไม่ดี - ตีเล็กน้อย	43	6.6	24	28.2	42.21	< 0.01**
ดีพอควร - ดีมาก	605	93.4	61	71.8		
การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว ด้านการสื่อสาร						
ไม่ดี - ตีเล็กน้อย	104	16.0	31	36.5	20.86	< 0.01**
ดีพอควร - ดีมาก	544	84.0	54	63.5		
การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว ด้านบทบาท						
ไม่ดี - ตีเล็กน้อย	22	3.4	7	8.2	4.63	0.03*
ดีพอควร - ดีมาก	626	96.6	78	91.8		
การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว ด้านการตอบสนองทางอารมณ์						
ไม่ดี - ตีเล็กน้อย	90	13.9	38	44.7	49.51	< 0.01**
ดีพอควร - ดีมาก	558	86.1	47	55.3		
การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว ด้านความผูกพันทางอารมณ์						
ไม่ดี - ตีเล็กน้อย	99	15.3	29	34.1	18.51	< 0.01**
ดีพอควร - ดีมาก	549	84.7	56	65.8		
สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา						
อยู่ด้วยกัน	549	84.7	59	69.4	14.47	0.02*
แยกกันอยู่ด้วยความจำเป็น	38	5.9	7	8.2		
หย่าร้าง / แยกทาง	43	6.6	14	16.5		
พ่อหรือแม่เสียชีวิต	18	2.8	5	5.9		
ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดา						
เข้ากันได้ดี	353	54.5	28	32.9	13.96	< 0.01**
ทะเลาะกัน(ทุกระดับ)	295	45.5	57	67.1		

*p<0.05, **p<0.01

ตารางที่ 5:

แสดงปัจจัยทำนายความสัมพันธ์สนิทสนมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกับบิดาและมารดา

ปัจจัย	ความสัมพันธ์กับบิดา		ความสัมพันธ์กับมารดา	
	Adjusted OR (95%CI)	p-value	Adjusted OR (95%CI)	p-value
การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว				
ด้านการแก้ปัญหา	2.02 (1.12-3.66)	0.02*	2.59 (1.35-4.99)	< 0.01**
ด้านการสื่อสาร	1.84 (1.19-2.84)	< 0.01**	1.75 (0.99-3.10)	0.054
ด้านการตอบสนองทางอารมณ์	2.08 (1.3-3.3)	< 0.01**	2.66 (1.48-4.78)	< 0.01**
ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดา	2.15 (1.53-3.02)	< 0.01**	1.65 (0.98-2.79)	0.059

*p<0.05, **p<0.01 logistic regression โดยนำตัวแปรการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวทุกด้าน ความสัมพันธ์ของบิดาและมารดา และสถานภาพสมรสของบิดามารดาเข้าสมการ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสัมพันธ์แบบสนิทสนมกับทั้งบิดาและมารดามากกว่าความสัมพันธ์แบบไม่สนิทสนมหรือขัดแย้ง โดยพบความสัมพันธ์สนิทสนมกับมารดาสูงถึงร้อยละ 88.4 มากกว่ากับบิดาซึ่งเท่ากับร้อยละ 66.4 ความแตกต่างของความสนิทสนมกับมารดาหรือบิดานี้สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา¹⁵⁻¹⁶ และสามารถอธิบายได้จากแนวคิดทฤษฎีระบบครอบครัวที่กล่าวถึงบทบาทที่มักแตกต่างกันระหว่างบิดาและมารดา¹⁷ และมุมมองทางสังคมวัฒนธรรมที่มารดามักจะถูกมองว่าเป็นคนที่มีบทบาทหลักในการดูแลบุตร ในขณะที่บิดามักมีบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัว และบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้และให้อิสระกับบุตร¹⁸ อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับผลการศึกษาอื่นที่พบว่ามารดามักใช้เวลากับบุตรมากกว่าบิดาให้ความช่วยเหลือและแสดงความรักมากกว่าบิดา¹⁹⁻²⁰ และมักมีวิธีการสื่อสารกับบุตรในเชิงบวกมากกว่าบิดา²¹

แม้การศึกษาส่วนใหญ่จะพบว่าเมื่อเทียบวัยรุ่นกับวัยเด็ก การเปิดเผยเรื่องตนเองของวัยรุ่นต่อผู้ปกครองนั้นน้อยลง²²⁻²³ แต่พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในการศึกษานี้ยังเลือกที่จะปรึกษาผู้ปกครองในสัดส่วนสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับความสัมพันธ์แบบสนิทสนมที่พบสูง ซึ่งผลนี้อาจต่างจากมุมมองในสังคมที่คิดว่าเพื่อนคือบุคคลที่วัยรุ่นเลือกที่จะปรึกษาเป็นอันดับแรก ผลดังกล่าวอาจเกิดจากความสัมพันธ์ที่ดีจริงระหว่างวัยรุ่นตอนต้นกับบิดามารดาในอุบลราชธานี

หรืออาจเกิดจากประชากรในงานวิจัยมาจากโรงเรียนที่ดี ทำให้ลักษณะของครอบครัวดีกว่าปกติก็ได้ บุคคลอันดับสองที่นักเรียนเลือกที่จะปรึกษาคือเพื่อน ซึ่งก็สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย ที่วัยรุ่นจะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และรับฟังความเห็นของเพื่อนมากขึ้น อย่างไรก็ตามข้อจำกัดของการศึกษานี้คือไม่ได้จำแนกว่านักเรียนจะเลือกปรึกษาบิดาหรือมารดา ทำให้ไม่สามารถระบุได้ว่าการศึกษาเกิดกับผู้ใดมากกว่าหรือมีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและบิดาหรือมารดาในรูปแบบใด

จากการวิเคราะห์ Chi-square พบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดา ความสัมพันธ์ของคู่บิดามารดา และแบบปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวทุกด้านยกเว้นการควบคุมพฤติกรรม เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับทั้งบิดาและมารดา แต่เมื่อวิเคราะห์ด้วย logistic regression การปฏิบัติหน้าที่ครอบครัวที่เกี่ยวข้อง เหลือเพียงด้านการแก้ปัญหา การสื่อสาร และการตอบสนองทางอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Branje ที่ว่าคุณภาพในการสื่อสารมีผลต่อความสัมพันธ์⁴ หนึ่งความสามารถด้านการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพน่าจะช่วยให้วัยรุ่นเกิดความเชื่อมั่นว่าบิดามารดาสามารถช่วยเหลือให้คำปรึกษาได้ นำมาซึ่งการสื่อสารอย่างเปิดเผยและสนิทสนมกันมากขึ้น ส่วนปัจจัยการตอบสนองทางอารมณ์จากทฤษฎีระบบครอบครัว¹⁴ การตอบสนองทางอารมณ์ที่ดีน่าจะช่วยให้วัยรุ่นรู้สึกว่าบิดามารดาเข้าใจ และช่วยคลี่คลายความไม่สบายใจของตนได้ ส่งผลให้เกิดความสนิทสนมตามมา

ความสัมพันธ์คูบิดามารดาและสถานภาพสมรส เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์บิดาบุตรและมารดา บุตร สอดคล้องกับหลายการศึกษา และอธิบายได้จากทฤษฎี ระบบครอบครัว ที่ระบบย่อยในครอบครัว (subsystem) ย่อมได้รับอิทธิพลจากกันและกัน^{4,14,24} แต่เมื่อวิเคราะห์ logistic regression พบว่าความสัมพันธ์คูบิดาบุตรเท่านั้น ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของบิดามารดาอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ โดยพบว่าเมื่อความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาดี โอกาสที่บิดากับบุตรจะสนิทกันสูงกว่า 2.15 เท่า เมื่อเทียบกับ ความสัมพันธ์แบบอื่น สอดคล้องกับการศึกษาของ O'Connor ที่พบว่าความสัมพันธ์คูบิดาบุตร มักจะได้รับผลกระทบ มากกว่า^{4,25}

การศึกษานี้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างเพศของ นักเรียน กับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาบางส่วน^{6,8} แต่ก็ขัดแย้งกับการศึกษา บางส่วนที่พบว่าวัยรุ่นเพศหญิงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ บิดามารดามากกว่า^{9,26} และไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างชั้นปีกับ ความสัมพันธ์ การศึกษาส่วนใหญ่พบว่ารูปแบบความสัมพันธ์ ระหว่างบุตรกับผู้ปกครอง มีรูปแบบแบบตัวยู (U-shape) หมายถึงแย่งลงในช่วงเข้าวัยรุ่นและค่อยๆดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามในงานวิจัยนี้มีช่วงอายุแคบ และถือว่า อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้นถึงตอนกลางเหมือนกัน อาจทำให้ ไม่พบความแตกต่างดังกล่าว

การศึกษานี้พบความชุกของการหย่าร้างหรือแยกทาง น้อยกว่าการศึกษาครอบครัวในวัยรุ่นอื่นทั้งในประเทศไทย²⁷ และต่างประเทศ²⁸ (ร้อยละ 7.8, 16, 12.5 ตามลำดับ) และพบระดับการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวเฉลี่ยในระดับ ดีพอควร โดยครอบครัวส่วนใหญ่มีการปฏิบัติหน้าที่ ในด้านต่างๆ ดี มีเพียงด้านการคุมพฤติกรรมเท่านั้นที่พบว่า ไม่ดีนัก ซึ่งก็สอดคล้องกับงานวิจัยอื่นที่พบว่าวัยรุ่นมัก รายงานว่าผู้ปกครองควบคุมพฤติกรรมตนเองน้อยลง เมื่อเทียบกับวัยเด็ก²⁹ จากข้อมูลเรื่องการหย่าร้างและ การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวนี้ พึงให้ผู้วิจัยระลึกว่า ประชากรที่ศึกษาอาจมีลักษณะที่ต่างจากครอบครัวทั่วไป ซึ่งอาจเกิดจากลักษณะเฉพาะของโรงเรียนที่เป็นโรงเรียน รัฐบาลขนาดใหญ่การแข่งขันในการสอบเข้าสูง จึงพบว่า มีคุณสมบัติของครอบครัวที่ค่อนข้างดี

ข้อดีของการศึกษานี้ คือมีจำนวนขนาดตัวอย่าง ค่อนข้างมาก เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกับผู้ปกครองที่แยกแยะระหว่าง บิดาและมารดา ศึกษาความเกี่ยวข้องกับปัจจัยในครอบครัว หลายประการ อย่างไรก็ตามข้อจำกัดของการศึกษานี้ คือ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ณ จุดเวลาหนึ่งจึงไม่สามารถ บอกความเป็นเหตุหรือผลของปัจจัยได้ และสอบถาม เรื่องความสัมพันธ์จากนักเรียนเพียงฝ่ายเดียว ไม่ได้สอบถาม ผู้ปกครองซึ่งอาจมีมุมมองเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว ที่ต่างกัน ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการศึกษาโดยใช้เครื่องมือ ที่ละเอียดขึ้น และประเมินความสัมพันธ์จากทั้งสองฝ่าย ร่วมกับปัจจัยเชิงสังคมอื่น เช่น ความสัมพันธ์กับเครือญาติ หรือการสนับสนุนทางสังคม จะเป็นประโยชน์ในการเข้าใจ และวางแผนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดี ต่อไป

สรุป

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ ความสนิทสนมกับมารดาและบิดา เลือกจะปรึกษามารดา หรือบิดามากที่สุด และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสนิทสนม ดังกล่าว คือ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว ด้านการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสาร ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ สถานภาพสมรสของบิดาและมารดา และความสัมพันธ์ระหว่าง บิดาและมารดา

ผลประโยชน์ทับซ้อน

ผู้วิจัยไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์แพทย์หญิงอุมาพร ตรังคสมบัติ ที่ได้อนุเคราะห์ให้ใช้แบบประเมิน Chulalongkorn Family Inventory, อาจารย์จริดา ประสาทพรศิริโชค ที่ได้ ให้คำปรึกษาในการวิเคราะห์ข้อมูล นักเรียนผู้เข้าร่วมวิจัย และคณาจารย์ประจำโรงเรียน ที่เสียสละเวลาให้ความช่วยเหลือ ในโครงการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. Trangkasombat U. Family therapy and family counseling. 5th ed. Bangkok: Family Research and Development Center;2001.
2. Ranson KE, Urichuk LJ. The effect of parent-child attachment relationships on child biopsychosocial outcomes: a review. *Early Child Dev Care* 2008;178(2):129-52.
3. Laursen B, Collins WA. Parent-child relationships during adolescence. In: Lerner RM, Steinberg L, editors. *Handbook of adolescent psychology: contextual influences on adolescent development*. 3rd ed. Hoboken: John Wiley & Sons; 2009. p. 3-42.
4. Branje SJT, Laursen B, Collins WA. Parent-child communication during adolescence. In: Vangelisti AL, editor. *Routledge handbook of family communication*. New York: Routledge; 2012. p. 271-86.
5. Larson RW, Richards MH, Moneta G, Holmbeck G, Duckett E. Changes in adolescents' daily interactions with their families from ages 10 to 18: Disengagement and transformation. *Dev Psychol* 1996;32(4):744-54.
6. Steinberg L. We know some things: parent-adolescent relationships in retrospect and prospect. *J Res Adolesc* 2001; 11(1): 1-19.
7. Steinberg L, Silk JS. Parenting adolescents. In Bornstein MH, editor. *Handbook of parenting: children and parenting*. 2nd ed. Mahwah : Lawrence Erlbaum Associates Publishers; 2002. p. 103-33.
8. Flouri E, Buchanan A. What predicts good relationships with parents in adolescence and partners in adult life: findings from the 1958 British birth cohort. *J Fam Psychol* 2002;16(2):186-98.
9. Alaie I, Låftman SB, Jonsson U, Bohman H. Parent-youth conflict as a predictor of depression in adulthood: a 15-year follow-up of a community-based cohort. *Eur Child Adolesc Psychiatry* 2020;29(4):527-36.
10. Gonzales NA, Knight GP, Gunn HJ, Tein JY, Tanaka R, White RMB. Intergenerational gaps in Mexican American values trajectories: associations with parent-adolescent conflict and adolescent psychopathology. *Dev Psychopathol* 2018;30(5):1611-27.
11. Visser L, de Winter AF, Reijneveld SA. The parent-child relationship and adolescent alcohol use: a systematic review of longitudinal studies. *BMC Public Health* 2012; 12:886.
12. Allen JP, Porter M, McFarland C, McElhaney KB, Marsh P. The relation of attachment security to adolescents' paternal and peer relationships, depression, and externalizing behavior. *Child Dev* 2007; 78(4):1222-39.
13. Sheeber LB, Davis B, Leve C, Hops H, Tildesley E. Adolescents' relationships with their mothers and fathers: associations with depressive disorder and subdiagnostic symptomatology. *J Abnorm Psychol* 2007; 116(1):144-54.
14. Grandi S, Scortichini S, Fabbri S. The McMaster model of family functioning. *Rivista di Psichiatria* 2007;42(2):99-107.
15. Shek DTL, Dou D. Perceived parenting and parent-child relational qualities in fathers and mothers: longitudinal findings based on Hong Kong adolescents. *Int J Environ Res Public Health* 2020;17(11):4083.
16. Yan J, Schoppe-Sullivan SJ, Feng X. Trajectories of mother-child and father-child relationships across middle childhood and associations with depressive symptoms. *Dev Psychopathol* 2019;31(4):1381-93.

17. Palkovitz R, Trask BS, Adamsons K. Essential differences in the meaning and processes of mothering and fathering: family systems, feminist and qualitative perspectives. *J Fam Theory Rev* 2014; 6:406–20.
18. Song H, Thompson RA, Ferrer E. Attachment and self-evaluation in Chinese adolescents: age and gender differences. *J Adolesc* 2009;32(5):1267-86.
19. Almeida DM, Galambos NL. Examining father involvement and the quality of father-adolescent relations. *J Res Adolesc* 1991;1(2):155–72.
20. Wierson M, Armistead L, Forehand R, Thomas AM, Fauber R. Parent-adolescent conflict and stress as a parent: Are there differences between being a mother or a father?. *J Fam Violence* 1990; 5(3):187–97.
21. Forehand R, Nousiainen S. Maternal and paternal parenting: Critical dimensions in adolescent functioning. *J Fam Psychol* 1993; 7(2): 213–21.
22. Keijsers L, Poulin F. Developmental changes in parent-child communication throughout adolescence. *Dev Psychol* 2013;49(12): 2301–8.
23. Hamza CA, Willoughby T. Perceived parental monitoring, adolescent disclosure, and adolescent depressive symptoms: a longitudinal examination. *J Youth Adolesc* 2011 ;40(7): 902-15.
24. Kouros CD, Papp LM, Goeke-Morey MC, Cummings EM. Spillover between marital quality and parent-child relationship quality: parental depressive symptoms as moderators. *J Fam Psychol* 2014 ;28(3):315-25.
25. O'Connor TG, Dunn J, Jenkins JM, Rasbash J. Predictors of between-family and within-family variation in parent-child relationships. *J Child Psychol Psychiatry* 2006 ;47(5):498-510.
26. Wilkinson R. Age and sex differences in the influence of attachment relationships on adolescent psychological health. *Aust J Educ Dev Psychol* 2006;23(2):87-104.
27. Tiyanpan N. Relationship between parenting styles and academic achievement in Mathayom 6 school students. *Rama Med J* 2011;34(4):207-14
28. Shek DT, Xie Q, Lin L. The impact of family intactness on family functioning, parental control, and parent-child relational qualities in a chinese context. *Front. Pediatr* 2014;2:149.
29. Kakihara F, Tilton-Weaver L, Kerr M, Stattin H. The relationship of parental control to youth adjustment: do youths' feelings about their parents play a role? *J Youth Adolesc* 2010; 39(12):1442-56.